

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. P. Hatalu a JUDr. P. Paludu v trestnej veci proti obvinenému **Ing. I. M.** pre trestný čin porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 124 ods. 2, ods. 3, ods. 5 a iné Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, na neverejnom zasadnutí 19. marca 2008 v Bratislave o sťažnostiach prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvineného Ing. I. M. proti uzneseniu Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 4. júla 2007, sp. zn. BB - 3Tš 32/2006, rozhodol

takto:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti prokurátora a obvineného Ing. I. M. **sa zamietajú.**

Odôvodnenie:

Špeciálny súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len špeciálny súd) uznesením zo 4. júla 2007, sp. zn. BB - 3 Tš 32/2006, rozhodol tak, že podľa § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por. obžalobu podanú prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátorom), sp. zn. VII Gv 288/04, z 27. októbra 2006 na obvineného Ing. I. M. pre trestný čin

porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 124 ods. 2, ods. 3, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné odmietol a vec vrátil prokurátorovi.

V odôvodnení uviedol, že výsluchy obvinených O. P., Ing. J. Š., D. H., J. S. a svedkov Č. S., Ing. M. B. a R. M. nepovažuje za vykonané v súlade s trestným poriadkom a podľa jeho názoru postupom pri vykonávaní týchto úkonov bolo porušené právo na obhajobu.

Rovnako podľa jeho názoru porušenie práva na obhajobu zistil aj v prípade úkonov vykonávaných v rámci právnej pomoci v Chorvátsku, Rumunsku, Ruskej federácii, Bielorusku, Litve a Poľsku. Špeciálny súd vytýkal, že obhajcovia neboli riadne a včas na príslušné úkony predvolaný a preto nebol realizované právo na obhajobu tak, ako to uvádza trestný poriadok.

Vykonanie úkonov v súlade s právnym poriadkom dožiadaných štátov bolo podľa názoru špeciálneho súdu potrebné vyhodnotiť a posúdiť už v rámci prípravného konania a na tento účel si mal vyšetrovateľ už v rámci prípravného konania cestou právnej pomoci v trestných veciach od príslušných justičných orgánov vyžiadať príslušné právne predpisy potrebné na takéto posúdenie, prípadne vyjadrenia k právnej úprave vykonávania dožiadaných úkonov. Už v prípravnom konaní bolo potrebné preskúmať, či všetky úkony a dôkazy vykonané na základe žiadosti o právnu pomoc boli vykonané v súlade s procesnými predpismi dožiadaných štátov, a až podľa výsledkov tohto preskúmania opierať o tieto dôkazy skutkové zistenia a ich vykonanie navrhovať v obžalobe. Až zabezpečovanie tohto dôkazu by bolo možné považovať za taký, ktorý by sa v prípade neprítomnosti predvolaného svedka umožňoval postup prečítaním podľa § 263 a § 269 Trestného poriadku.

Je potrebné poznamenať, že uvedené sa netýka len výsluchov svedkov, ale všetkých úkonov vykonaných na základe právnej pomoci (vrátane vykonaných rekognícií).

Za ďalšie pochybenie odôvodňujúce postup súdu v zmysle § 244 ods. 1 písm. h/ Trestného poriadku možno považovať skutočnosť, že z obžaloby nemožno zistiť, akým konkrétnym protiprávnym konaním sa obvinení D. H., O. P., Ing. J. Š. podieľali na protiprávnej činnosti, kde v zmysle uznesenia o vznesení obvinenia je ich protiprávne konanie opísané len pod bodom 34/ a 35/ obžaloby a konanie obvineného P. aj pod bodom 24/, 25/, 28/, 29/, 32/, 33/. Súdu z uvedeného nie je zrejmé, prečo sú menovaní obvinení v právnej vete obžaloby uvádzaní už ako páchatelia pod bodmi 1/-35/ obžaloby. Uvedené platí aj o obvinenom F. K., ktorý je síce obvinený v bode I. obžaloby zo skutkov 1/-35/, ale jeho protiprávne konanie spočívajúce v tom, že naviedol S., aby zabezpečil prechod 2 kamiónov bez akejkoľvek kontroly a preclenia, sa týka len bodov 15/ a 16/ obžaloby, pričom iné jeho konkrétne protiprávne konanie popísané pri iných dielčích skutkoch (v bode I. obžaloby) nie je. Súdu z obžaloby nie je zrejmé, koho mal obvinený nahovoriť na protiprávne konanie, ako zabezpečil prechod tovaru a pod. Uvedené pochybenie súd zistil aj v prípade obvineného Ing. Ľ. T., ktorý figuruje len v bodoch 24/, 25/, 28/, 29/, 32/, 33/, 34/ a 35/ obžaloby, hoci obžaloba ho tiež viní z protiprávneho konania v bodoch 1/-35/ bodu I. obžaloby. V uvedenom súd vidí porušenie ustanovenia § 235 písm. c/ Trestného poriadku.

V obžalobe ďalej nie je uvedené akým spôsobom sa na územie Slovenskej republiky dostali kamióny pri skutkoch 1/-14/, 18/, 19/, 20/, 21/, ktorí colníci to vybavovali a akým spôsobom. Rovnako nie je v zhode tvrdenie obžaloby uvedené v bode I. 35/ obžaloby, kde sa uvádza, že nákladné motorové vozidlo rumunského evidenčného čísla S., evidenčného čísla prívesu S., dňa 20. novembra 2000 opustilo územie Slovenskej republiky prázdne, pričom táto skutočnosť je v rozpore s uznesením založeným na č. I. 204, podľa ktorého predmetné vozidlo malo viesť tovar.

Preskúmaním obžaloby ako aj súvisiaceho materiálu súd zistil, že obžaloba vykazuje viacero pochybení, ktoré sú v rozpore s uvedeným ustanovením § 235 písm. c/ Trestného poriadku, a to:

- v celej obžalobe sa vyskytuje označenie spoločnosti Z., ale úradný preklad listinného dôkazu obsiahnutého v trestnom spise na č. 1. 5968 označený ako „Informácia o platcoch dani“, potvrdzuje existenciu spoločnosti Z., pričom súdu tak z obžaloby nie je zrejmé, či v prípade spoločnosti Z. šlo o spoločnosť fiktívnu, alebo v uvedenom ide len o pisársku chybu,

- z listiny navrhovanej ako dôkaz v obžalobe označenej ako „Preverenie vstupu tovaru do Slovenskej republiky“, založená na č. 1. 7841, možno zistiť, že dňa 5. novembra 1999 vstúpil na územie Slovenskej republiky tovar cez hraničný prechod Bratislava-Rusovce naložený na nákladnom motorovom vozidle evidenčného čísla V., evidenčného čísla prívesu Z.. Uvedené je však v rozpore s bodom 5/ v bode I. obžaloby, podľa ktorého mal byť uvedený tovar vezený na nákladnom motorovom vozidle litovského evidenčného čísla V., evidenčného čísla prívesu Z.,

- listina navrhovaná ako dôkaz založená na č. 1. 8031 rovnako obsahuje označenie evidenčného čísla prívesu C., ktoré je v rozpore s označením čísla prívesu uvedeného v skutkovej vete v bode I. obžaloby bod 10/, ktorý ako evidenčné číslo prívesu uvádza C.,

- z listiny navrhovanej ako v dôkaz v obžalobe založenej na č. 1. 8110, označenej taktiež ako „Preverenie vstupu tovaru do Slovenskej republiky“ možno zistiť, že dátum vstupu tovaru na územie Slovenskej republiky je 1. apríla 2000, pričom tento dátum je v rozpore s opisom skutku v bode 13/ bodu I. obžaloby, kde sa uvádza, že tovar na územie Slovenskej republiky vstúpil dňa 30. marca 2000,

- dátum vstupu tovaru na územie Slovenskej republiky, t. j. 1. apríla 2000, uvedený na listinnom dôkaze založenom na č. 1. 8135 nie je zhodný s dátumom vstupu tovaru uvedenom v skutku v bode 14/ bod I. obžaloby, podľa ktorého mal tovar na územie Slovenskej republiky vstúpiť dňa 29. marca 2000. V uvedenom bode zároveň došlo aj k pochybeniu spočívajúcim v zámene evidenčného čísla vozidla

s evidenčným číslom návesu.

Obžalobný návrh je najdôležitejšou časťou obžaloby, čo vyplýva z ustanovenia § 278 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého súd môže rozhodnúť len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu. Označenie skutku je vyjadrené v skutkovej vete, ktorá musí obsahovať potrebné identifikačné údaje. Tieto majú poslúžiť k tomu, aby stíhaný skutok nemohol byť zamenený za iný.

Vzhľadom na uvedené je preto potrebné zosúladiť listinný materiál obsiahnutý v spise so samotnou obžalobou, tak aby z nej boli okolnosti skutkového deja jednoznačné a nezameniteľné.

Ďalšou skutočnosťou, na ktorú súd považuje za potrebné poukázať, je strana 15 obžaloby, kde sa v súvislosti s dovozom látky Donestos Cluj uvádza, že konaním obvinených Ing. I. M., V. A., Ing. Ľ. T., M. K., Š. P., D. J., D. H., O. P., Ing. J. Š., F. K. uvedeným v bode I. obžaloby došlo k úniku tovaru spod colného dohľadu a tým k porušeniu režimu tranzitu v zmysle ustanovenia § 100 ods. 1, ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. - Colného zákona v znení neskorších predpisov, pričom skutkami uvedenými v bodoch 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 6/, 7/, 8/, 9/, 10/, 11/, 12/, 16/, 17/, 18/, 19/, 20/, 21/ i k porušeniu colných predpisov podľa ustanovenia § 241 písm. e/ Colného zákona, skutkami uvedenými v bodoch 13/, 14/, 15/, 22/, 23/, 26/, 27/, 30/, 31/, 32/, 33/, 34/, 35/ i k porušeniu ustanovenia § 241 písm. a/, ustanovenia § 42 ods. 1/ Colného zákona a vo všetkých prípadoch k porušeniu ustanovenia § 241 písm. d/ Colného zákona.

V danom prípade sa obžaloba odvoláva na porušenie právnych predpisov, ktoré majú tzv. blanketnú povahu. Podľa názoru súdu, ak sa v skutkovej vete obžaloby uvádza len porušenie určitého predpisu, resp. zákona bez uvedenia konkrétneho protiprávneho konania v tom ktorom ustanovení presne opísanom, uvedená obžaloba nemá náležitosti v zmysle ustanovenia § 235 písm. c/ Trestného poriadku. Obžaloba musí presne špecifikovať, ktorí obvinení presne aké ustanovenie

Colného zákona svojim konaním porušili a nemôže len všeobecne uviesť odkaz na paragraf zákona. Navyše povinnosti uložené v ustanoveniach Colného zákona uvedené v obžalobe, ktoré mali porušiť obvinení, sa týkajú osôb akými sú napríklad osoby, ktoré prepravujú tovar, deklarant, dopravca, prepravca. Súdu z blanketného ustanovenia uvedeného v obžalobe zároveň vzhľadom na uvedené nie je zrejmé, ako svojim konaním tieto ustanovenia porušil obvinený F. K., ktorý bol v tom čase pracovníkom Colného úradu Bratislava. Identický nedostatok možno vidieť aj v súvislosti s dovozom látky Leatclean 35.

Súd taktiež poukázal aj na ďalšie procesné pochybenia v súvislosti s prepismi hovorov obsiahnutými na č. 1. 10841 - 11084.

Podľa § 115 ods. 6 Trestného poriadku ak sa má záznam telekomunikačnej prevádzky použiť ako dôkaz, treba k nemu pripojiť, ak to vyhotovený záznam umožňuje, doslovný prepis záznamu, ktorý vyhotoví príslušník Policajného zboru vykonávajúci odpočúvanie s uvedením údajov o mieste, čase a zákonnosti vykonávania odpočúvania. Do spisu sa zakladá prepis záznamu telekomunikačnej prevádzky, ktorý sa neutajuje, podpísaný príslušníkom Policajného zboru, ktorý ho vyhotovil; ak doslovný prepis telekomunikačného záznamu obsahuje utajovanú skutočnosť, utajuje sa podľa osobitného predpisu. Záznam telekomunikačnej prevádzky sa môže použiť ako dôkaz až po ukončení odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky. V prípravnom konaní, ak to odôvodňujú okolnosti prípadu, možno predložiť záznam telekomunikačnej prevádzky súdu aj bez prepisu tohto záznamu, pokiaľ zo sprievodnej správy vyplývajú údaje o mieste, čase a zákonnosti vykonávania odpočúvania ako aj o osobách, ktorých sa záznam telekomunikačnej prevádzky týka a záznam telekomunikačnej prevádzky je zrozumiteľný.

Podľa názoru súdu ak sa má záznam telekomunikačnej prevádzky použiť ako dôkaz v trestnom konaní, musí byť k nemu pripojený doslovný prepis záznamu vyhotovený príslušníkom Policajného zboru vykonávajúcim odpočúvanie. Trestný

spis mal v zmysle uvedeného ustanovenia Trestného poriadku obsahovať doslovný prepis hovorov a nie len nepriamu reč telefonujúcich osôb. Podľa názoru súdu prepisy tak, ako sú obsiahnuté v spisovom materiáli na č. 1. 10841 - 11084, nie je možné použiť ako dôkaz.

Súd tiež uviedol, že za ďalšie procesné pochybenie považoval postup vyšetrovateľa v súvislosti s jeho rozhodnutím, ktorým v rámci návrhov na doplnenie vyšetrovania zamietol obhajcom JUDr. P. F. a JUDr. J. H. oboznámiť sa príkazmi na odpočúvanie (ďalej aj „príkazy“). Predmetný postup vyšetrovateľ odôvodnil tým, že súdny príkaz bude tvoriť časť spisového materiálu ako utajovaná príloha. Súd uvedený postup vyšetrovateľa považuje za nezákonný. S poukazom na ustanovenie § 35 ods. 2 zákona č. 215/2004 o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov môže sa advokát v rozsahu nevyhnutne potrebnom oboznamovať s utajovanými skutočnosťami ako oprávnená osoba v zmysle ustanovenia § 35 ods. 3 predmetného zákona. Vzhľadom na uvedené mal preto vyšetrovateľ v súlade s postupom upraveným v zákone č. 215/2004 o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov umožniť obhajcom oboznámiť sa s predmetnými písomnosťami. Súd je toho názoru, že uvedeným postupom vyšetrovateľa bola porušená nie len zásada „rovnosti zbraní“ uplatňovaná v trestnom konaní, ale aj odopreté právo obvineného na obhajobu prostredníctvom obhajcu.

So zreteľom na vyčítané procesné nedostatky, uvedené dôkazné prostriedky nie len že by nebolo možné procesne relevantne na hlavnom pojednávaní vykonať, ale ich aj hodnotiť z hľadiska obsahu v spojení s ďalšími dôkazmi a opierať o ne skutkové zistenia.“

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podal prokurátor sťažnosť, ktorú odôvodnil nasledovne:

Výsluchy obvinených O. P., Ing. J. Š., D. H., J. S. a svedkov Č. S., Ing. M. B. a R. M. považoval za vykonané v súlade s Trestným poriadkom, pretože obhajcovia

boli na úkony riadne a včas predvolaní a týchto sa nezúčastnili, čo je ich právo.

Dátumy, miesta a čas úkonov boli obhajcom oznámené a títo s nimi súhlasili.

Pokiaľ sa stalo, že pri výsluchu obvineného nebol prítomný jeho obhajca, obvinený výslovne prehlásil, že na účasti svojho obhajcu netrvá. Obvinený S. prehlásil, že bude vypovedať i bez prítomnosti jeho obhajkyne JUDr. K..

Taktiež bol preložený výsluch obvineného A., ktorý trval na osobnej prítomnosti jeho obhajkyne JUDr. K.. Výsluch obvineného P. bol vykonaný tiež až po dohode s jeho obhajcom JUDr. V., keďže tento sa mienil zúčastniť výsluchu svojho klienta. Tak tomu bolo i pri výsluchoch obvinených H. dňa 6. mája 2001, keď zápisnicu podpísala obhajkyňa JUDr. P..

Vyššie uvedené skutočnosti týkajúce sa výsluchov obvinených O. P. a Ing. J. Š., sú obdobné ako pri výsluchoch ostatných obvinených, keď obhajcovia boli upovedomení o dátumoch a miestach výsluchov, ale ospravedlnili sa a úkonov sa nezúčastnili.

Jednotliví obhajcovia nenamietali pri oznámení miesta a času úkonov skutočnosť, že výsluchy sa konajú v ten deň, keď sa o tomto dozvedeli, nežiadali zmeny termínov, riadne sa ospravedlnili a uviedli, že výsluchov sa nezúčastnia.

Súd namieta zákonnosť výsluchu svedka Č. S., ktorý bol vypočutý 26. septembra 2001 o 22.05 hod. Obhajcovia i o tomto výsluchu boli informovaní.

Je nutné podotknúť, že bolo veľmi problematické v prípravnom konaní vypočúť ako svedkov vodičov kamiónov, ktorí inkriminovanú tekutinu prevážali na kamiónoch, pretože títo boli v neustálom pohybe. Vyšetrovateľ preto vystavil blokačné karty

na doklady jednotlivých vodičov, aby pri ich prechode cez slovenské štátne hranice boli títo zastavení colníkmi a následne bolo možné ich vypočuť. Tak tomu bolo i pri svedkovi Č. S., ktorý bol predvedený na výsluch vo večerných hodinách a nebola možnosť ho zadržiavať na čas dlhší, než bolo vykonanie jeho výsluchu ako svedka, a teda v čase, keď bol zaznamenaný jeho príchod na územie Slovenskej republiky.

Z tohto dôvodu je podľa prokurátora možné výsluch uvedeného svedka posudzovať podľa ustanovenia § 263 ods. 3 písm. b/ Trestného poriadku a možno ho teda považovať za neodkladný a neopakovateľný úkon. O tom svedčia č. 1. 3574-3591 vyšetrovacieho spisu, na ktorých je fotokópia cestovného pasu svedka.

Rovnako podľa názoru prokurátora i výsluchy svedkov Ing. M. B. a R. M. boli vykonané v súlade s platným Trestným poriadkom (č. I. 3619). I keď bol prvý výsluch svedka B. vykonaný pred vznesením obvinenia, dňa 26. júna 2002 bol vypočutý opakovane a obhajcovia boli riadne vyrozumení o úkone - o jeho výsluchu, ktorého sa riadne zúčastnili.

Ak je súd presvedčený, že podľa jeho názoru sú niektoré dôkazy, navrhované prokurátorom, nepoužiteľné vykonať ich na hlavnom pojednávaní, mohol tieto odmietnuť a na hlavnom pojednávaní ich nevykonať.

Prokurátor ďalej uviedol, že výsluchy viacerých obvinených i svedkov, ktoré žiada súd opakovane vykonať, nie je potrebné vykonať, tieto boli vykonané v prípravnom konaní v súlade s platnými právnymi predpismi, pričom zopakovanie týchto úkonov nežiada žiaden z obhajcov.

Vo svojom uznesení ďalej súd považuje za porušenie práv na obhajobu i v prípade úkonov vykonávaných v rámci právnej pomoci v Chorvátsku, Rumunsku, Ruskej federácii, Bielorusku, Litve a Poľsku.

Už zo samotných vykonaných dožiadaní o právnu pomoc je zrejmé, že nie všetky dožiadané strany rešpektujú v plnom rozsahu Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach dojednaný 20. apríla 1959, prípadne dvojstranné medzinárodné zmluvy, preto ak slovenská strana ako dožadujúca, žiada o upovedomenie obhajcov o vykonávaných úkonoch a poučenia svedka podľa Trestného poriadku, nie vždy strana dožadujúca takejto žiadosti vyhovie a poučuje vypočúvané osoby podľa svojich právnych predpisov.

Podľa súdu tiež jednotlivé dožiadané strany neoznámili obhajcom dátumy, časy a miesta vykonávaných úkonov a ak to i urobili, vyšetrovateľ tieto údaje obhajcom neoznámil. S takýmto tvrdením súdu nemožno súhlasiť. Okrem Litvy a Poľska všetky dožiadané strany oznámili časy a miesta úkonov a následne vyšetrovateľ tieto údaje obhajcom odovzdal.

Vyrozumenia obhajcov zo strany vyšetrovateľa sa nachádzajú vo vyšetrovacom spise a to: Česká republika č. I. 11691 - 11694, Maďarsko č. I. 11510, 11520, Rumunsko č. I. 11712-11715, Rusko č. I. 11727-11728. Navyše Bielorusko osobitným listom, ktorý je vo vyšetrovacom spise preložený do slovenského jazyka oznámilo, že vyrozumienie obhajcom nemôže byť oznámené, pretože podľa ich Trestného zákona sa takéto údaje advokátom neoznamujú a ich zákon to neumožňuje. Takýto doklad musí postačovať i súdu a nie je potrebné žiadať ďalšie osobitné vyjadrenie od dožiadanej strany.

Pokiaľ špeciálny súd žiadal i preklad všetkých faktúr, ktoré predložila rumunská strana, avšak už nazretím na každú faktúru je jednoznačne vidieť a možno zistiť potrebné údaje, a teda o akú látku sa jedná pri preprave, aká firma ju zasiela a kam je náklad adresovaný ako aj suma za tovar. Je preto nadbytočné prekladať také množstvo faktúr, za preklad ktorých by boli zbytočné výdavky.

V súvislosti s námietkami a výhradami Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica prokurátor dal do pozornosti samotné rozhodnutie

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to uznesenie, sp. zn. 2 Tost 7/2007, zo dňa 15. mája 2007, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky rieši práve problematiku vybavených dožiadaní z cudziny ohľadom práv obvineného na obhajobu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto rozhodnutí skonštatoval, že nie je chybou orgánov činných v trestnom konaní Slovenskej republiky, pokiaľ vyrozumie obhajcov o mieste a čase úkonov nebolo realizované. Získané výsledky právnej pomoci je preto síce možné hodnotiť z pohľadu ich použiteľnosti na účely dokazovania, ale nie je účelné požadovať ich opakovanie z dôvodu eventuálnych formálnych nedostatkov, ako na to poukazuje súd.

Právna pomoc sa vykonáva podľa procesných predpisov dožadanej strany, ktorá môže (ale nemusí) rešpektovať požiadavky vyslovené dožadujúcou stranou. Pokiaľ sú splnené podmienky dožiadania podľa Dohovoru ako aj § 428 Trestného poriadku (účinného do 01. januára 2006), resp. súčasného Trestného poriadku o podmienkach účinnosti dôkazov vykonaných orgánom cudzieho štátu, sú tieto dôkazy použiteľné aj v trestnom konaní vykonávanom dožadujúcim štátom, v tomto prípade našimi orgánmi činnými v trestnom konaní. Každý štát totiž vykonáva úkony právnej pomoci na svojom území v zásade na základe svojho právneho poriadku. To znamená, že aj dožadujúci štát musí akceptovať takýto úkon ako platný, aj keby nebol vykonaný v súlade s jeho právnym poriadkom.

Súčasne prokurátor nepovažoval za závažné procesné pochybenie tú skutočnosť, že vo vyšetrovacom spise je založená (v prípade dožiadania o právnu pomoc do Maďarska) iba žiadosť vyšetrovateľa, pretože prokurátor vypracúva takéto dožiadanie práve na základe takého dožiadania vyšetrovateľa. Navyše žiadosť prokurátora je možné do spisu doložiť, keďže je totožná s vyšetrovateľovou žiadosťou.

Špeciálny súd vo svojom rozhodnutí považuje za závažnú procesnú chybu i spôsob usporiadania jednotlivých dielčích skutkov obžaloby s tým, že u viacerých

obvinených nie je možné zistiť, ktorých skutkov sa vlastne dopustili, pričom súčasne sa zaoberá i otázkami konania jednotlivých obvinených, čo zrejme nesúvisí s procesnými chybami obžaloby.

Obžaloba je usporiadaná tak, že skutky sú usporiadané časovo, keď v jej úvode je zaznačená účasť každého z obvinených na konkrétnej trestnej činnosti a následne sú uvedené jednotlivé nedovolené prevozy inkriminovanej látky cez hranice Slovenskej republiky.

Protiprávne konanie obvinených je jednoznačne popísané podľa platného Trestného zákona a navyše obžaloba konštatuje i porušenie ďalších platných právnych predpisov, ktoré boli ich konaním porušené.

Prípadné pisárske chyby, ktoré súd vytýka, nie je možné považovať za závažné procesné pochybenia.

Prípadné jednodňové rozdiely zaznamenané pri vstupoch i výstupoch tovarov cez hranice Slovenskej republiky môže súd predsa veľmi jednoducho odstrániť priamo pri výsluchu obvinených na hlavnom pojednávaní, keď im môže dať nahliadnuť do jednotlivých dôkazných listín.

Takéto prípadné nezrovnalosti, ktorých je minimum, nemožno považovať za skutočnosť, že skutok môže byť zameniteľný, vzhľadom na ďalšie konkrétne skutočnosti a údaje v skutkoch uvedené, za iný.

Súd sa vo svojom uznesení zaoberá i prepismi záznamov telekomunikačnej prevádzky, o ktorých uviedol, že nie je možné ich použiť ako dôkaz, pretože podľa súdu nie je pripojený doslovný ich prepis.

S takýmto tvrdením súdu sa prokurátor nestotožnil. Podľa jeho názoru zväzok č. 27 vyšetrovacieho spisu takéto prepisy obsahuje, keď sú v ňom uvedené rozpisy osôb volajúcich i volaných podľa jednotlivých príloh, ktoré majú byť identifikované, teda: číslo konania, číslo magnetofónovej kazety, mená volajúcich i mená volaných. Samotný prepis obsahuje dátum hovoru, čas hovoru, čísla volajúcich i čísla volaných ako aj celý rozhovor. Takýto prepis je nutné považovať za úplný a doslovný v súlade s ustanovením § 115 Trestného poriadku a nasl.

Ak podľa názoru súdu vyšetrovateľ pochybil, keď nedovolil obhajcovi nahliadnuť do príkazu súdu na odpočúvanie, prokurátor považoval postup vyšetrovateľa za primeraný v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

V závere je potrebné skonštatovať, že súdom vyčítané nedostatky nemožno považovať za odôvodnené a také, aby súd nemohol jednotlivé dôkazy vykonať na hlavnom pojednávaní a dotýka sa takých skutkových okolností, bez ktorých súd môže konať, resp. môže ich jednoducho zistiť priamo na hlavnom pojednávaní. Nemožno ich však považovať za závažné procesné nedostatky ako aj odopretie práva obvineného na obhajobu prostredníctvom obhajcu.

V neposlednom rade treba uviesť, že takéto rozhodnutie súdu mimoriadne predlžuje celé trestné konanie, a to najmä s poukazom na dátum podania obžaloby a samotného rozhodnutia súdu a jeho doručenia stranám konania.“

Z týchto dôvodov prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky o napadnutom uznesení Špeciálneho súdu v Pezinku pracovisko Banská Bystrica zo dňa 4. júla 2007, sp. zn. BB-3TŠ/32/2006, rozhodol v súlade s ustanovením § 194 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku a súdu uložil, aby vo veci konal a rozhodol.

Proti uzneseniu špeciálneho súdu podal prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť aj obvinený Ing. I. M.. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť, prípadne

zastaviť trestné stíhanie podľa § 244 ods. 1 písm. c/ a § 215 ods. 1 písm. a/ Tr. por. Sťažnosť odôvodnil tým, že sa žiadnej trestnej činnosti nedopustil, pretože nezatajil zloženie vyrábanej a prepravovanej zmesi a za postup vlastníkov pri prevoze ním vyrobenej látky z Rumunska do Slovenskej republiky cez hranice nemôže byť zodpovednosť. Odvolal sa tiež na medzinárodné dohody, ktorými je Slovenská republika viazaná, pokiaľ ide o prípustnosť dĺžky konania, pretože v jeho veci trvá už viac než 8 (osem) rokov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podaných sťažností postupom podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia i konanie im predchádzajúce a zistil, že sťažnosti prokurátora ani obvineného Ing. I. M. nie sú dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v plnom rozsahu stotožnil s právnymi závermi špeciálneho súdu týkajúcimi sa v posudzovanej veci zásady práva na obhajobu. Právo na obhajobu pozostáva nie len z práva uplatniť si napríklad nárok byť prítomný pri úkonoch trestného konania, klásť vylúčaným osobám otázky, a tým sa aktívne takých úkonov zúčastniť, ale aj právo byť na úkon nielen predvolaný, ale aj sa naň pripraviť so zreteľom na iné dôkazy už vykonané alebo pripravované, a to či už štúdiom zápisníc z predchádzajúcich úkonov alebo prípravou otázok a tiež času, v ktorom sa výsluch vykoná. Ak orgán prípravného konania poskytne len formálnu možnosť účasti na úkone alebo úkonoch tým, že napríklad obhajcu, ktorý žiadal o účasť na úkone alebo úkonoch, upovedomí o čase a mieste jeho alebo ich vykonania bez toho, aby dal reálnu možnosť obhajcovi riadne sa na účasť na takom úkone alebo úkonoch pripraviť a zúčastniť tým, že mu poskytne neprimerane krátky čas od oznámenia konania do začiatku úkonu alebo vzhľadom na vzdialenosť nevhodné miesto na vykonanie úkonu bez toho, aby šlo o úkon, či úkony neodkladné či neopakovateľné, koná v rozpore s ustanovením § 165 ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 alebo s ustanovením § 213 ods. 3 Tr. por. Takýto úkon nie je možné v konaní pred súdom použiť, pretože jeho vykonaním bez prítomnosti obhajcu alebo bez toho, aby bola obhajcovi daná reálna možnosť sa na úkone zúčastniť, bolo porušené právo

na obhajobu. Námietky prokurátora, že taký úkon mohol byť vykonaný opakovane, ale žiaden z obhajcov netrval na jeho opätovnom vykonaní za jeho prítomnosti, ba dokonca sa z vykonávania úkonov ospravedlnili, vyznieva, akoby právo na obhajobu bolo postavené na opačných princípoch, než hovorí Trestný poriadok. Vyšetrovateľ plánuje a organizuje vykonávanie úkonov tak, aby poskytol pri ich vykonávaní dostatok času a priestoru aj na uplatnenie práva na obhajobu. Nemôže ísť len o formálne upovedomovanie o čase mieste konania úkonov, navyše ak je dopredu zrejmé, že vzhľadom na krátkosť času alebo na veľkú vzdialenosť sa obhajca úkonu nebude môcť zúčastniť, alebo sa k nemu dostať. Ak obhajca nemieni právo na obhajobu v prospech obvineného využiť, urobí tak bez toho, aby bol na neho vyvíjaný akýkoľvek nátlak, či už v spojení s časom alebo miestom konania úkonu alebo v spojení s tvrdením, že taký úkon je neopakovateľný, aj keď tomu tak v skutočnosti nie je.

Z týchto dôvodov sa Najvyšší súd Slovenskej republiky úplne stotožňuje s tvrdeniami uvedenými v napadnutom uznesení ohľadne výsluchov obvinených O. P., Ing. J. Š., D. H., J. S. a svedkov Č. S., Ing. M. B. a R. M. a v podrobnostiach na odôvodnenie napadnutého uznesenia odkazuje.

Nie je tomu tak, pokiaľ ide o právnu pomoc poskytnutú orgánmi činnými v trestnom konaní Chorvátska, Rumunska, Litvy, Poľska, Bieloruska, Ruska, Maďarska. Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s tvrdením prokurátora v sťažnosti a s ustanovením § 428 Tr. por., podľa ktorého doručenie vykonané na žiadosť slovenského orgánu cudzím orgánom, ako aj dôkazy pred ním vykonané, sú účinné, ak boli vykonané v súlade s právnym poriadkom dožiadaného štátu, alebo ak vyhovujú právnemu poriadku Slovenskej republiky, považuje všetky úkony právnej pomoci v prerokúvanej trestnej veci za vykonané v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, a teda za také, ktoré je možné v ďalšom konaní pred súdom použiť.

Netýka sa to však povinnosti prokurátora založiť do spisu originály žiadostí

o právnú pomoc ním vypracované a povinnosti zabezpečiť preklad všetkých cudzojazyčných listín tvoriacich buď výsledok právnej pomoci alebo vyšetrovania na našom území bez ohľadu na to, či ide o listinné dôkazy alebo výsluchy. Prokurátor zabezpečí aj odstránenie takých chýb vytýkaných špeciálnym súdom, ktoré by mohli vytvárať pochybnosti o totožnosti skutku, tak ako sú uvedené na strane 36 a 37 napadnutého uznesenia. Bude rovnako potrebné zabezpečiť doslovný prepis záznamu telekomunikačnej prevádzky zachytený v nepriamej reči na č. I. 10841 až 11084 – všetky prepisy musia byť v priamej reči. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pritom opiera o ustanovenie § 115 ods. 6 Tr. por., ale aj o všeobecné ustanovenie § 89 ods. 2 veta prvá Tr. por. podľa ktorého za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo bolo získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov.

Na záver je nevyhnutné dodať, že aj Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za procesné pochybenie - porušenie práva na obhajobu – zamietnutie žiadosti obhajcov oboznámiť sa s príkazmi na odpočúvanie. Postup vyšetrovateľa nie je možné považovať za primeraný a v súlade s príslušnými právnymi predpismi, pretože zákon č. 215/2004 Z. z. v ustanovení § 35 ods. 2, úvod prvej vety stanovuje, že s utajovanými skutočnosťami sa môže v rozsahu nevyhnutne potrebnom na jej využitie bez splnenia podmienok podľa § 10 oboznámiť aj obvinený, jeho obhajca. Na odopretie nahliadnuť do príkazov na odpočúvanie v danom štádiu konania, nebol preto dôvod. Obhajca má právo byť v prospech obvineného, ktorého zastupuje, vyčerpávajúco pripravený na konanie pred súdom, najmä v tak závažnej veci akou je prerokúvaná trestná vec. Pokiaľ mu právny predpis umožňuje získať informáciu, či dôkazný prostriedok vykonaný v trestnom konaní bol, alebo nebol vykonaný v súlade s Trestným poriadkom, vyšetrovateľ nemá právo neodôvodnene mu takúto možnosť odoprieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nevyhovел sťažnosti obvineného I. M., pretože nezistil pochybenie v tom, že o obžalobe prokurátora rozhodovala pobočka špeciálneho súdu v Banskej Bystrici a nezistil ani dôvod na zrušenie napadnutého uznesenia a zastavenie trestného stíhania vedeného proti nemu, pretože rozsah trestnej činnosti, kladenej mu obžalobou za vinu, nemalo spočívať len vo vymyslení

receptúry a výrobe látky zahrňujúcej čistý alkohol v koncentrácii okolo 95%, ale aj v ďalšom konaní a organizovaní. Zastavenie trestného stíhania v súčasnosti, ak nie je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie, by bolo teda predčasné a vzhľadom na rozsah trestnej činnosti kladenej za vinu obvinenému Ing. I. M., taký postup neprichádza do úvahy ani so zreteľom na čas, ktorý od spáchania údajnej trestnej činnosti uplynul.

Rovnako ako špeciálny súd, tak i Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v danom prípade ide v súhrne o také závažné procesné pochybenie, aj keď nie v celom rozsahu ako to uviedol špeciálny súd, ktoré v spojitosti s ďalšími okolnosťami týkajúcimi sa nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, na ktoré bolo poukázané v odôvodnení napadnutého uznesenia, mali za následok porušenie ustanovení zabezpečujúcich právo obhajoby obvineného Ing. I. M. a S..

Vzhľadom k tomu Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť prokurátora podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 19. marca 2008

JUDr. Juraj K l i m e n t , v.r.

predseda senátu

Vypracoval: JUDr. P. Paluda

Za správnosť vyhotovenia:

V Bratislave 19. marca 2008

